

[Undervisningsministeren.]

Jeg tillader mig endvidere for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om erhvervsfaglige forsøgsuddannelser*.

Med den opgave at foretage en gennemgang af de gældende bestemmelser om de unges faglige uddannelser og at udarbejde udkast til ændringer i den nuværende uddannelsesstruktur for de faglige grunduddannelser inden for industri, håndværk og handels- og kontorområdet nedsatte den daværende regering i juni 1967 et udvalg. Det forudsattes i kommissoriet, at forslagene fra udvalget ville blive forelagt de interesserede organisationer, råd og udvalg, ligesom forslagene, i det omfang det måtte anses for hensigtsmæssigt, ville blive søgt gennemført løbende, eventuelt i form af forsøgsundervisning.

Selve udvalgsarbejdet, der har været meget omfattende, er for en stor dels vedkommende udført i specielle udvalg og grupper. Et særligt udvalg har således udarbejdet det lovforslag, som jeg hermed forelægger.

Udvalget vedrørende de faglige uddannelser har foretaget en kritisk gennemgang og vurdering af de nuværende lærlingeuddannelser og af opbygningen af det nuværende uddannelsessystem som helhed.

Lærlingeuddannelsernes nuværende struktur medfører, at de unge for tidligt og ofte uden at have en realistisk baggrund skal vælge en faglig uddannelse. Erhvervsvalget træffes allerede ved indgåelse af læreforholdet, uden at de unge har haft en reel mulighed for at vurdere konsekvenserne af valget.

Under uddannelsesforløbet er der efter den nuværende ordning ringe eller ingen mulighed for overgang til andre uddannelser på en sådan måde, at det allerede lærte kan indgå som en del af den nye uddannelse. De unge båses således allerede fra begyndelsen ind i ret snævre uddannelses- og erhvervs-mæssige rammer.

Aftalen om lærlingeuddannelsen stiftes i dag med en læremester, og dette system kan i visse tilfælde give en vilkårlig rekruttering og kan bl. a. medføre en skæv geografisk fordeling.

Koordinering mellem uddannelsen på virksomhederne og på skolerne er ikke altid tilstrækkelig, og der mangler i visse tilfælde

en tilstrækkelig planlægning af og instruktion om oplæring i virksomheden. Dertil kommer, at hele den tekniske og strukturelle udvikling har medført en stigende specialisering inden for erhvervsvirksomhederne, og dette har medført, at den enkelte virksomhed kan have vanskelighed ved at give en tilstrækkelig afrundet uddannelse, således at den uddannelse, som lærlingen får, bliver for fagligt specialiseret.

Som lærlingeuddannelsen er i dag, tages der ikke tilstrækkeligt hensyn til den enkeltes planer om erhvervsbeskæftigelse eller ønske om videreuddannelse.

En del af kritikken retter sig mod hele uddannelsessystemet set under ét. Der er for ringe sammenhæng og fleksibilitet i uddannelsessystemet, og dette medvirker til, at der generelt set er for få uddannelsesmuligheder for de unge, der har gennemgået en erhvervs-mæssig uddannelse. De normale adgangsveje til videregående uddannelser er ofte, af historiske grunde gjort betinget af bestemte eksamener. Dette gør lærlingeuddannelserne mindre tillokkende for de unge, og et sådant system kan ikke opretholdes i et samfund, der stiler mod og har behov for, at alle unge får de samme videreuddannelsesmuligheder.

Udvalget peger på nødvendigheden af, at de faglige grunduddannelser kan ændres bl. a. på grundlag af de resultater, som fremkommer i forbindelse med det videre planlægningsarbejde og gennemførelsen af forsøgsundervisningen. Efter de principper og modeller, der er opstillet, foreslår udvalget derfor, at der søges hjemmel til fortsættelse og udbygning af forsøgsuddannelserne, inden der fastlægges en mere permanent ordning for den faglige uddannelse.

Jeg er enig med udvalget i nødvendigheden af at gennemføre yderligere forsøg inden for dette store område, således at man bl. a. på denne måde kan indhøste erfaringer, og det lovforslag, som jeg fremlægger, er derfor et forslag til lov om erhvervsfaglige forsøgsuddannelser. Efter forslaget kan loven tages op til revision i folketingsåret 1975-76.

Forslaget bygger på folketingets beslutning af 30. maj 1969 om en reform af de grundlæggende skoleuddannelser, hvorefter der efter en 9-årig grundskole bl. a. skal være adgang til faglig grunduddannelse.

Forsøgsuddannelserne opbygges som et